Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.

POLICY BRIEF

Listopad 2021

Policy Brief **9/2021**

VÝVOJ WEBOVÉ APLIKACE PRÁCE CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Kateřina Vančurová
Jana Ranglová
Magdaléna Svobodová
Štěpán Pastorek

Cizinci ze třetích zemí pracující v České republice se velice často stávají obětí vykořisťování ze strany nelegálních pracovních agentur a zprostředkovatelů, nemají dostatek informací o podmínkách legálního vstupu na území ČR, vykonávají práci za nevyhovujících pracovních a mzdových podmínek, není jim zajištěna v dostatečné míře BOZP, stávají se obětí vážných i smrtelných pracovních úrazů bez nároku na odškodnění.

ÚVOD:
Na co je web zaměřen

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i., v rámci projektu zaměřeného na problematiku nelegální práce vytvořil webovou aplikaci, která obsahuje nejčastěji kladené dotazy ohledně práce cizinců ze třetích zemí v České republice. Obsah webu je plně dostupný v pěti jazykových mutacích – čeština, angličtina, ukrajinština, rumunština a vietnamština. Cílovou skupinou jsou cizinci, kteří mají zájem pracovat v České republice a hledají relevantní informace, případně již na území ČR pobývají a pracují zde nelegálně, ale rádi by svoje postavení zlegalizovali.

Ačkoliv je web primárně zaměřen na cizince ze třetích zemí mimo EU, řadu informací mohou využít i občané ČR, protože nelegální zaměstnávání se bohužel netýká pouze cizinců. Webová stránka přehlednou formou předkládá tematické okruhy otázek k pobytu cizinců na území ČR, dále se věnuje výhodám legální formy zaměstnání, rizikům nelegální práce, otázkám bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zdravotní péče a sociálního zabezpečení či možnostem hledání práce v ČR legální cestou. Dále obsahuje odkazy na organizace, které se zabývají podporou a pomocí.

Z kontrol provedených orgány inspekce práce mezi lety 2014–2020 vyplývá, že nejvíce nelegálně pracujících cizinců ze třetích zemí pocházelo z Ukrajiny, celkově bylo v tomto období při nelegální práci zjištěno přes 11 000 státních příslušníků Ukrajiny (jejich počet se

Ačkoliv je web primárně zaměřen na cizince ze třetích zemí mimo EU, řadu informací mohou využít i občané ČR, protože nelegální zaměstnávání se bohužel netýká pouze cizinců.

V roce 2020 vlivem pandemie onemocnění covid-19 došlo ke snížení počtu nelegálně pracujících občanů Ukrajiny i Moldavska. Na třetím místě v počtu nelegálních zaměstnanců jsou pak státní příslušníci Vietnamu.

NELEGÁLNĚ ZAMĚSTNANÍ CIZINCI ZE ZEMÍ MIMO EU V LETECH 2014–2020								
Země původu/ Rok	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**Celkem**
Ukrajina	305	549	997	1 563	2 873	3 015	1 999	**11 301**
Moldavsko	15	48	143	145	285	246	130	**1 012**
Vietnam	95	158	73	119	197	62	88	**792**
Srbsko	-	-	37	13	59	12	44	**165**
Rusko	6	13	9	9	21	12	14	**84**
Uzbekistán	-	-	8	5	23	13	13	**62**
Bělorusko	-	-	-	-	16	16	29	**61**
Mongolsko	11	5	10	-	34	-	-	**60**

Zdroj: SÚIP, Roční souhrná zpráva o výsledcích kontrolních akcí provedených inspekcí práce, 2014–2020

mezi lety 2014 a 2019 zdesetinásobil). V početním zastoupení jsou druzí občané Moldavska, u nichž došlo v posledních letech také k výraznému navýšení. V roce 2020 vlivem pandemie onemocnění covid-19 došlo ke snížení počtu nelegálně pracujících občanů Ukrajiny i Moldavska. Na třetím místě v počtu nelegálních zaměstnanců jsou pak státní příslušníci Vietnamu, z dalších zemí následuje Srbsko, Rusko, Uzbekistán, Bělorusko a Mongolsko. Zastoupení ostatních států je méně významné.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti byly pro jazykové verze webových stránek Práce cizinců v České republice zvoleny jazyky čeština, angličtina (jako mezinárodní jazyk), ukrajinština, rumunština (úřední jazyk Moldavska) a vietnamština.

HLAVNÍ POZNATKY z výzkumu

Právní předpisy týkající se pobytu cizinců na území ČR a jejich zaměstnávání patří mezi nejkomplexnější a pro běžného občana velmi obtížně uchopitelné. U cizinců se k tomuto přidává také jazyková bariéra. Tvůrci obsahu webu, mezi kterými byli právní experti na danou problematiku, si uložili za cíl pojmout otázky co nejjednodušším a nejsrozumitelnějším způsobem, i za cenu případného z právního hlediska ne zcela přesného vyjádření.

Nejčastěji kladené otázky (FAQ) jsou v rámci aplikace rozčleněny do následujících tematických okruhů:

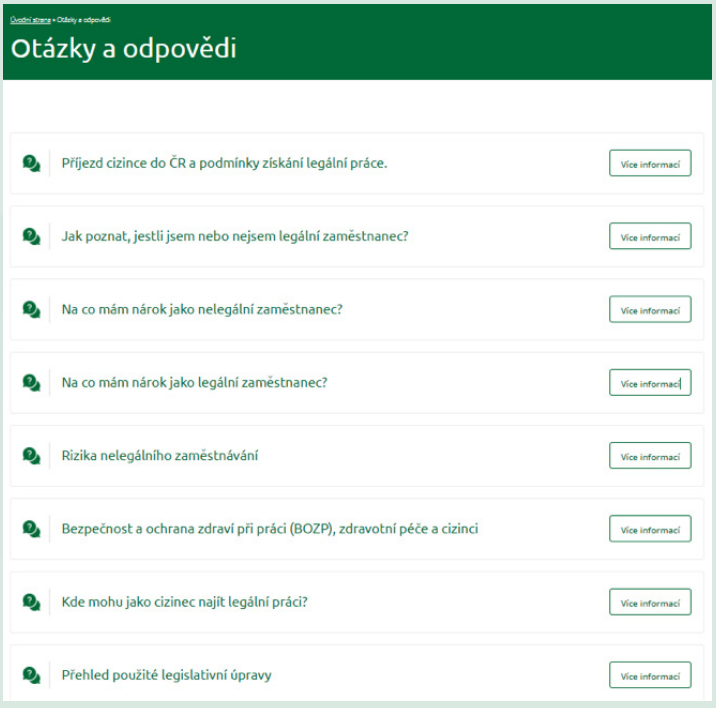

Po kliknutí na dané téma se uživateli rozbalí seznam otázek, které spadají pod danou kategorii:

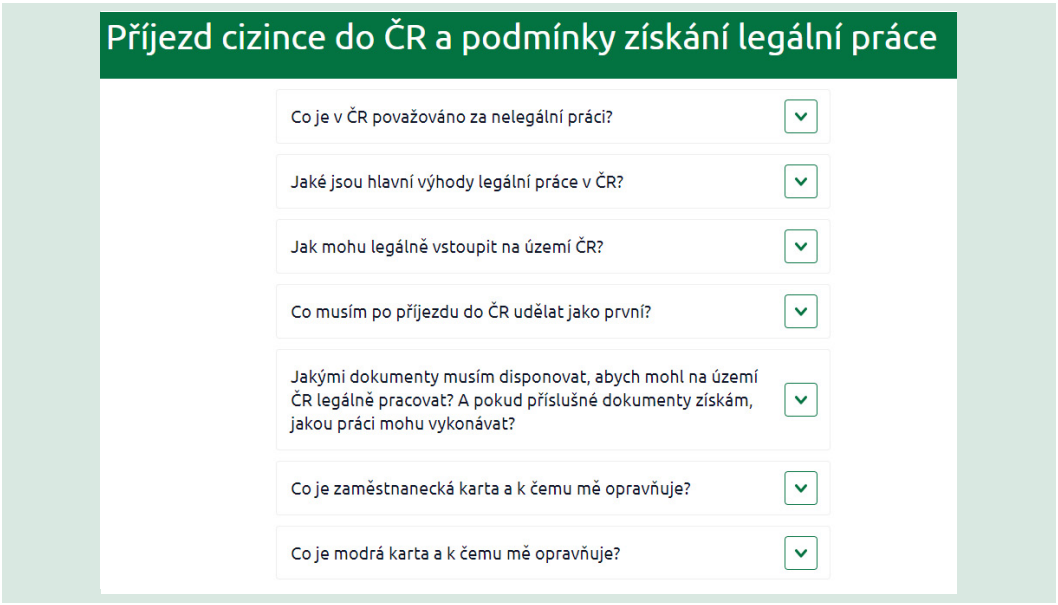

Aplikace je v maximální možné míře názorná:

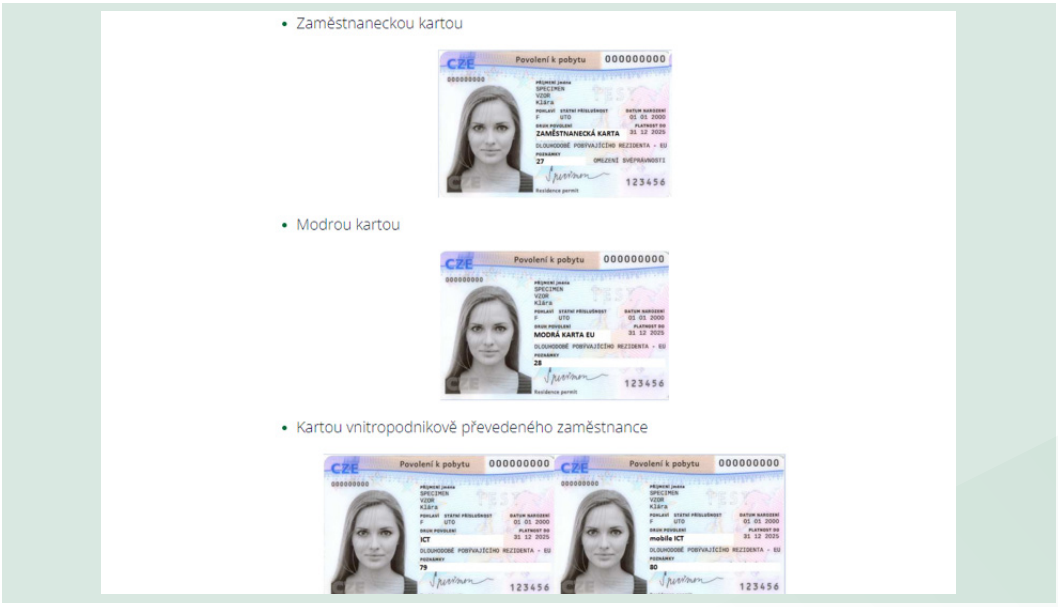

Uživatel může stránku přepnout podle osobní preference do jazykových verzí: čeština, angličtina, ukrajinština, rumunština a vietnamština. Obsah stránek je plně přeložen.

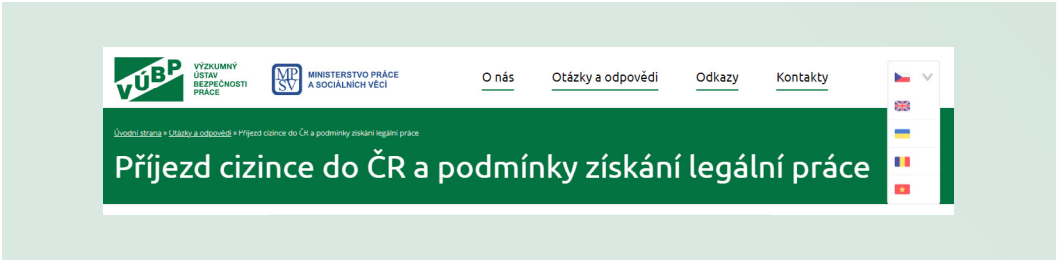

Kromě záložek Otázky a odpovědi, O nás (informace o projektu a VÚBP, v. v. i.) a Kontakty je k dispozici také záložka Odkazy, která odkazuje uživatele na další instituce a organizace, které mu mohou pomoci při příjezdu na území ČR, při hledání práce nebo v případě, že se ocitne v krizové situaci.

Tvůrci obsahu webu, mezi kterými byli právní experti na danou problematiku, si uložili za cíl pojmout otázky co nejjednodušším a nejsrozumitelnějším způsobem, i za cenu případného z právního hlediska ne zcela přesného vyjádření.

V rámci webové stránky probíhá po dohodě se zadavatelem MPSV také propagace aktuální osvětové kampaně ELA (European Labour Authority – Evropský orgán pro pracovní záležitosti), která cílí na ochranu práv sezónních pracovníků, jimiž jsou velmi často právě cizinci.

Dosažený VÝSLEDEK

Webová stránka Práce cizinců v České republice je dostupná na těchto odkazech:

www.pracecizincu.cz, www.worklegally.cz

Tento výsledek byl finančně podpořen z institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na léta 2018–2022 a je součástí výzkumného úkolu **08-2020-VÚBP Problematika nelegální práce s důrazem na pracovněprávní aspekty a související zajištění BOZP**, řešeného Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v. v. i., ve spolupráci s Ústavem státu a práva Akademie věd ČR, v. v. i., v letech 2020–2022.

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons [Uveďte původ – Neužívejte komerčně – Nezpracovávejte] 4.0 Mezinárodní veřejná licence.

© Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i., 2021

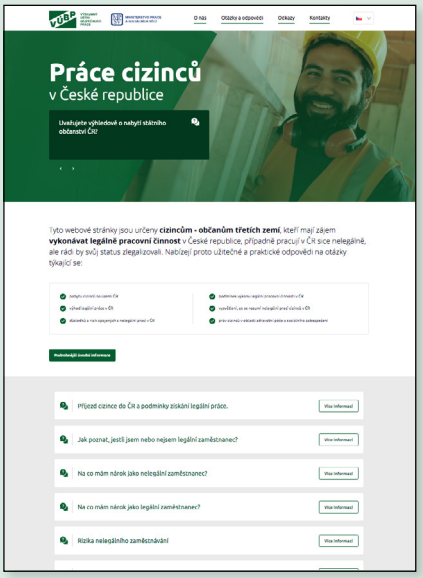

Webová stránka Práce cizinců v České republice

Zdroj:
Státní úřad inspekce práce, *Roční souhrnná zpráva o výsledcích kontrolních akcí provedených inspekcí práce, zprávy z let 2014–2020.* [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: **http://www.suip.cz/rocni-zpravy/**.

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.
Jeruzalémská 1283/9
110 00 Praha 1 – Nové Město

tel: +420 221 015 844
vubp@vubp-praha.cz
datová schránka: yi6jvet
www.vubp.cz

© Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.
Praha, 2021

Policy Brief VÚBP, v. v. i.
ISSN 2695-1606